

Denmark : the long –lasting class compromise / Jens Lind, Herman Knudsen // Empl. Relat. - 2018, nr 4, s. 580-599, rys. tab. bibliogr.

Dania : długotrwały kompromis klasowy.

Artykuł prezentuje krytyczną ocenę zbiorowych stosunków pracy w Danii. W analizach wykorzystano dane statystyczne oraz oparto się na teorii marksistowskiej i teorii systemów. Założenia teoretyczne badań omówiono w kontekście prowadzonych debat akademickich, dotyczących cech charakterystycznych systemu stosunków zawodowych w tym kraju, jego genezy i historii. Uzyskane rezultaty wskazują, że w ostatnich latach można zaobserwować wyraźną stagnację a nawet zahamowanie w ramach dotychczas funkcjonujących instytucji zbiorowych stosunków zatrudnienia, reprezentujących głos pracownicy w obliczu dokonującej się decentralizacji rynku pracy, liberalizacji gospodarki, wprowadzaniu ograniczeń w zakresie ochrony zatrudnienia (zmniejszenie zasięgu ubezpieczeń od bezrobocia) oraz procesów „dumpingu społecznego”, wywołanych masowym napływem imigrantów zarobkowych. Autorzy identyfikują pokrótce cztery punkty zwrotne na drodze odchodzenia od systemu państwa socjalnego do ideologii wolnego rynku w Danii od wczesnych lat 80. ubiegłego wieku. Wśród nich wymieniają: decentralizację w zakresie regulacji płac, która zachwiała równowagę sił w przyjętym modelu rokowań zbiorowych na korzyść pracodawców, zmieniając fundamentalnie dwustronny charakter tego modelu. Mimo, że związki nadal odgrywają aktywną rolę w negocjacjach na poziomie krajowym i lokalnym, to wzrost i spadek w zakresie wynagrodzeń odbywa się zgodnie z cyklem ekonomicznym i rokowania wpływają w niewielkim stopniu na tę dynamikę. Ponadto, spadająca liczebność organizacji związkowych i powstawanie tzw. „żółtych związków” bez kolektywnej strategii powoduje osłabienie pozycji związków, w tym ich siły strajkowej. Zmniejszenie aktywności państwa w zakresie polityki zatrudnienia i radykalne cięcia kosztów ubezpieczeń od bezrobocia doprowadziły do erozji tzw. bezpiecznego modelu elastyczności. Pracownicy utracili poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia, wykonują pracę w systemie elastycznym z konieczności, ze względu na strach przed utratą zatrudnienia. Zmniejszenie zasiłków dla bezrobotnych i liberalizacja zasad zatrudnienia rozluźniła bliskie dotychczas historycznie związki pomiędzy członkostwem w funduszach ubezpieczenia od bezrobocia i w związkach zawodowych. Wreszcie, autorzy studium zauważają,

iż wzmocnienie sił rynkowych i konkurencji na rynku pracy z powodu globalizacji gospodarki światowej oraz w wyniku narzucanych regulacji UE, które promują wolny przepływ siły roboczej, powoduje narastanie wspomnianych już procesów tzw. „dumpingu społecznego” z powodu różnic w płacach, podatkach oraz uregulowań socjalnych w krajach członkowskich UE, co szczególnie odbija się w Danii niekorzystnie na wysokości płac i warunkach pracy, negocjowanych nadal głównie w ramach rokowań zbiorowych.